

Del 4 Hvordan verdivurderer vi geologisk mangfold? Metoder for verdisetting? Del 4 av 5: Geologisk mangfold og hvordan det skal håndteres i forbindelse med arealplanlegging og konsekvensutredning. Terje Solbakk fra NGU presenterer.

[Forside med bilde av ei flyttblokk i et dal med høye fjell rundt, Røvasdalen i Rana] **Hei**, og velkommen til del 4 i denne serien om Geologisk mangfold og hvordan det skal håndteres i forbindelse med arealplanlegging og konsekvensutredning. I den her bolken skal vi se nærmere på hvordan vi verdivurderer geologisk mangfold og Metoder for verdisetting.

[Side med tekst om geotop og definisjon av denne og hvordan geotoper verdisettes] **Vi starter** med Geotoper og deres utforming og tilstand. For å gjøre dette vi må finne en kvalitetsklasse som baseres på utforming og tilstand. Forklaring finnes i [lenke til NGUs nettsted om temaet](#) til NGUs nettsted om temaet. Utforming og tilstand klassifiseres etter 4 nivåer: 3.Meget tydelig utforming/store systemer, meget god tilstand. 2.Tydelig utforming/system, god tilstand. 1.Middels tydelig utforming/system, noe redusert tilstand. 0.Sterkt redusert/ødelagt, ubetydelig verdi. Figuren viser flytskjemaet for å bestemme dette. 3. Tydelig og representativt objekt/geotop OG bra inngrepsstatus/representativitet, ELLER enten tydelig og representativt objekt/geotop, ELLER bra inngrepsstatus/representativitet OG I TILLEGG del av større landskap/prosess med velutviklede koblede systemer. 2. Bra inngrepsstatus/representativitet ELLER tydelig og representativt objekt/geotop SOM I TILLEGG er del av større landskap/prosess med velutviklede koblede systemer. 1. Ingen av ovennevnte. Hverken bra tydelig og tydelig og representativt geotop/objekt ELLER bra inngrepsstatus/integritet, ELLER del av større landskap/prosess med velutviklede koblede systemer. 0. Diffus utforming og sterkt redusert tilstand.

[Side med tekst om rødlistekategorier og hvordan disse vurderes] **For** Rødlistekategori så er det den inndelingen som er gitt i landformlisten. Kategori 3 er Truet/kritisk truet, forvaltningsprioritet. 2 er Sårbare landformer. 1 er Nær truede landformer. Disse plottes i en matrise med kvalitetsklasse mot rødlistekategori. Ut fra fargeskala kan du lese geotopverdi om den har lav, middels, høy eller svært høy verdi.

[Side med fargekodet tabell som forteller om hvordan vi rangerer verdi, vitenskap, opplevelser og undervisning] **Skala** gitt med verdiene «lokal, regional, nasjonal og internasjonal» er anbefaling fra UNESCO. Skala gitt med verdiene «noe, middels, høy og svært høy» er norsk praksis. I tabellen har vi satt disse sammen. NGU har etablert denne «oversettingen» for å kunne sammenligne over landegrensene. Høyeste score gjelder, gitt etter den av de tre hovedkategoriene Vitenskap, Opplevelse og Undervisning som plotter høyst.

[Side med tre tabeller som viser hvordan en plotter vitenskapelig verdi mot representativitet.] **Vi viser** her eksempel på hvordan en fram kommer til en Vitenskapelig verdi basert på vitenskapelig kvalitet mot representativitet. Tilsvarende vurdering gjøres for Opplevelse og Undervisning, de er ikke vist her, men finnes i [NGUs nettsted om geosteder](#) nederst på siden. Den første tabellen viser Vitenskapelig kvalitet som plotter følgende verdier: 3. Vitenskapelig velkjent geosted med svært god autensitet som gir/har gitt betydelige bidrag til geologi som vitenskap eller global geologisk forståelse. 2. Vitenskapelig kjent geosted med god autensitet som bidrar til å øke forståelsen av geologiske prosesser og sammenhenger i nasjonal/regional skala. 1. Vitenskapelig kjent eller lite kjent geosted med sterkt forringete kvaliteter og/eller nedsatt integritet. Deretter følger

Representativitet som plotter med følgende verdier: 3. Geostedet representerer godt globalt betydningsfulle og fundamentale prosesser og sammenhenger i jordsystemet. 2. Geostedet representerer godt et avgrenset, geografisk områdes geologi og/eller en geologisk prosess/sammenheng av relevans for området. 1. Geostedet har noen identifiserbare kvaliteter som gjør det anvendbart til å vise et områdes geologi, geologiske prosesser og sammenhenger. Til høyre plottes Vitenskapelig kvalitet mot Representativitet i en matrise, fargekodet henholdsvis gult etter Lokal verdi/hverdagslandskap, oransje for Regional/middels verdi, rød for Nasjonal/Høy verdi og fiolett for Internasjonal/Svært høy verdi. I [NGUs nettsted om geosteder](#) kan du altså se nærmere forklaring av alle tre verdivurderinger.

[Side med tabbel som viser hvordan en finner høyeste score for et geosted] Her er et tenkt eksempel etter en komplett verdivurdering for geosteder, her ser vi at Vitenskap plotter med nasjonal verdi, Undervisning plotter med Internasjonal verdi og Opplevelse plotter med regional verdi. Høyeste verdi er Undervisning som plotter med Internasjonal verdi og det er altså høyeste score som er utslagsgivende for geostedets verdi.

Oppsummering: I denne videoen har vi sett nærmere på hovedtrinnene i verdivurdering av henholdsvis geotoper og geosted. I neste video viser vi hvordan du kan sende inn dine resultater av kartlegging og verdivurdering. Takk for at du så på. Disse videoene er utarbeidet av Rolv Dahl, Tom Haldal og Terje Solbakk, Norges geologiske undersøkelse, 2022.